

Wymagania edukacyjne z przedmiotu „Plastyka” zgodne z nową podstawą programową

Do dzieła! Program nauczania plastyki w klasach IV - VI szkoły podstawowej

Autor: Jadwiga Lukas i Krystyna Onak

Wymagania edukacyjne

Podczas ustalania oceny z plastyki szczególną uwagę należy zwrócić na wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Oprócz wiedzy i umiejętności równie ważna jest pozytywna postawa wobec przedmiotu. Składają na nią: aktywne uczestnictwo w zajęciach, przynoszenie na lekcje odpowiednich materiałów i przyborów, przestrzeganie zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami, efektywne gospodarowanie czasem przeznaczonym na ćwiczenia plastyczne, a także zachowywanie porządku w swoim miejscu pracy - zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu. Nie bez znaczenia są też dobre wyniki osiągnięte w konkursach plastycznych, udział w szkolnych i pozaszkolnych uroczystościach (przygotowywanie oprawy plastycznej imprez), uczestnictwo w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, wykonywanie ponadobowiązkowych prac plastycznych, przygotowywanie gazetki szkolnych lub informacji wzbogacających proces lekcyjny na podstawie różnych źródeł.

Ocenianie prac plastycznych należy do najbardziej kontrowersyjnych aspektów ewaluacji, gdyż nie wszyscy uczniowie wykazują uzdolnienia w dziedzinie działań artystycznych. Aby dokonać sprawiedliwej oceny, nauczyciel powinien jawnie i w sposób konkretny określić kryteria oceniania, tak aby uczniowie sami mogli oceniać pracę zarówno własną, jak i kolegów. Do najczęściej wskazywanych kryteriów należą: zgodność pracy z tematem lekcji, poprawność wykorzystanych układów kompozycyjnych, trafność doboru środków artystycznego wyrazu, umiejętność posługiwania się daną techniką plastyczną, pomysłowość w doborze materiałów i narzędzi, stosowanie niekonwencjonalnych, twórczych rozwiązań, oryginalność realizacji danego tematu oraz estetyka pracy (ostatnie kryterium nie dotyczy uczniów cierpiących na różne dysfunkcje).

Stopnie szkolne

Stopień dopuszczający

Przyswojenie przez ucznia podstawowych wiadomości i umiejętności wymienionych w programie nauczania dla przedmiotu „plastyka” stanowi podstawę do wystawienia oceny dopuszczającej. Dziecko powinno rozwiązywać (samodzielnie bądź z pomocą nauczyciela) zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, wykorzystując w stopniu minimalnym dostępne narzędzia pracy.

Stopień dostateczny

Jeżeli uczeń opanuje w stopniu średnim materiał objęty programem nauczania (braki w wiadomościach o charakterze szczegółowym), należy wystawić mu ocenę dostateczną. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, poprawnie posługując się różnymi przyborami i narzędziami pracy.

Stopień dobry

Stosowanie przez ucznia w praktyce elementów zdobytej wiedzy teoretycznej oraz jego aktywne uczestnictwo w zajęciach (udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, staranne wykonywanie ćwiczeń obowiązkowych) stanowi podstawę do wystawienia oceny dobrej. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania teoretyczne, odpowiednio posługiwać się przyborami i narzędziami oraz wykonywać prace plastyczne poprawne pod względem technicznym i estetycznym.

Stopień bardzo dobry

Uczeń, który opanował wszystkie określone w programie nauczania wiadomości i umiejętności oraz wykorzystuje je w działaniach plastycznych, otrzymuje stopień bardzo dobry. Dziecko bierze udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, podczas których przekonująco uzasadnia swoje poglądy. Stosuje również z powodzeniem wiedzę teoretyczną, wykonując ćwiczenia praktyczne, oraz sprawnie operuje wybraną techniką plastyczną. Ponadto chętnie uczestniczy w różnorodnych działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią (startuje w konkursach plastycznych, wykonuje gazetki szkolne i oprawę plastyczną imprez, należy do koła zainteresowań) oraz uzupełnia wiadomości samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami.

Stopień celujący

Jeżeli uczeń przejawia szczególne zainteresowania plastyką (np. kolekcjonuje reprodukcje i książki o sztuce, przygotowuje referaty i pomoce dydaktyczne, uczęszcza do galerii, muzeów itp.) oraz posiada wiedzę

i umiejętności znacznie wykraczające poza wymagania określone w programie nauczania, może uzyskać stopień celujący. Ponadto powinien aktywnie uczestniczyć w zajęciach pozalekcyjnych, osiągać sukcesy w konkursach plastycznych, wykazywać zaangażowanie i twórczą inicjatywę we wszelkich działaniach plastycznych na terenie szkoły oraz poza nią.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z plastyki dla uczniów z dysfunkcjami:

- uwzględnianie trudności ucznia,
- cierpliwe udzielanie i kilkukrotne powtarzanie instrukcji wykonania,
- podpowiadanie różnych możliwości wykonania tematu pracy plastycznej,
- wspieranie, naprowadzanie, pokazywanie na przykładach,
- częste podchodzenie do ucznia i ukierunkowywanie jego działań,
- dzielenie ćwiczenia/zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania ich krok po kroku,
- poświęcanie więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,
- nieocenianie negatywnie wobec klasy,
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie ćwiczenia, aniżeli estetykę wykonania pracy plastycznej,
- ocenianie przede wszystkim stosunku ucznia do przedmiotu, jego chęci, przygotowania do zajęć.

Należy wyzwalać w uczniu pozytywną motywację oraz wskazywać różnorodne metody zdobywania i doskonalenia wiadomości i umiejętności. Nauczyciel powinien wspierać i motywować do podejmowania dodatkowej pracy, tak aby uczeń miał świadomość, że może poprawić swoje osiągnięcia.

Wspieranie uczniów zdolnych

Uczniowie zdolni są zwykle bardzo inteligentni i twórczy. Najczęściej mają dużą motywację do nauki. Charakteryzują się wysoką jakością spostrzeżeń wzrokowych: dostrzegają więcej i dokładniej. Wyróżnia ich także umiejętność twórczego myślenia i bogata wyobraźnia. Tacy uczniowie zwykle prezentują wysoki poziom umiejętności manualnych.

Metody i sposoby pracy z uczniem zdolnym powinny być dostosowane przede wszystkim do rodzaju zdolności, predyspozycji i wieku dziecka. Kształcenie dzieci utalentowanych plastycznie polega na obserwacji i motywowaniu ich do kreatywnego rozwiązywania zadań plastycznych, a także do ćwiczenia umiejętności manualnych. Bardzo istotna jest indywidualizacja pracy z uczniem uzdolnionym. Podobnie jak i u pozostałych uczniów należy rozwijać wyobraźnię i twórcze myślenie oraz wrażliwość na formę plastyczną: linię, barwę, perspektywę, światło, przestrzeń itd. Istotne jest stwarzanie lub wskazywanie możliwości dodatkowego rozwijania własnych zdolności, np. podczas pozalekcyjnych zajęć w nielicznym zespole. Wyróżnienie ucznia zorganizowaniem indywidualnej, publicznej prezentacji własnych dokonań plastycznych (np. wystawy) oraz rola lidera w przygotowaniu wydarzeń artystycznych wpłynie na niego motywująco. Należy zachęcać do udziału w konkursach plastycznych i wspierać w przygotowaniach pracy konkursowej. Tytuł laureata konkursu pozwala kształtować w uczniu wiarę we własne możliwości i talent oraz świetnie motywuje do podejmowania wysiłku twórczego.

Wymagania edukacyjne

Wymagania konieczne

Spełnienie wymagań pozwala postawić ocenę dopuszczającą.

Z pomocą nauczyciela uczeń:

wymienia placówki działające na rzecz kultury,
tłumaczy zasady zachowania się w muzeum,
wskazuje zabytki znajdujące się w regionie,
podaje nazwiska najwybitniejszych malarzy polskich i zagranicznych,
wyjaśnia, kogo możemy nazywać twórcą ludowym,
opisuje tradycje i symbole związane ze świętami Bożego Narodzenia oraz z Wielkanocą,
nazywa elementy dzieła plastycznego (kreska, kropka, plama walorowa, barwa, światłocien, technika, faktura, kształt, kompozycja, perspektywa),
wskazuje podstawowe środki wyrazu plastycznego znajdujące się w najbliższym otoczeniu i je opisuje,
wyjaśnia znaczenie niektórych z omówionych na lekcji terminów plastycznych,
wymienia nazwy niektórych z poznanych dziedzin sztuki (np. rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, architektura, sztuka użytkowa, sztuka ludowa oraz współczesne

	<p>formy: fotografika, film, instalacja, happening),</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia dzieła należące do poszczególnych dziedzin twórczości artystycznej (rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, architektura, sztuka ludowa, rzemiosło artystyczne itd.), • tłumaczy, czym zajmują się rysownik, malarz, grafik, rzeźbiarz i architekt, • wskazuje różnice między rysunkiem a malarstwem, • uzyskuje barwy pochodne, wykorzystując barwy podstawowe, • wymienia podstawowe elementy warsztatu fotograficznego, • nazywa niektóre gatunki filmowe, • wskazuje środki masowego przekazu, • wskazuje podstawowe narzędzia pracy plastyka i wykorzystuje je w minimalnym stopniu w swoich działaniach, • podejmuje próby zastosowania elementów teorii w ćwiczeniach praktycznych, • wykonuje zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, • utrzymuje w porządku swój warsztat pracy, • stara się przestrzegać zasad BHP podczas działań na lekcji.
--	---

Uczeń:

- określa rolę elementów plastycznych w swoim najbliższym otoczeniu,
 - wskazuje miejsca w swoim regionie, w których można obejrzeć dzieła plastyczne,
 - wymienia najslawniejsze polskie zabytki oraz zabytki znajdujące się w regionie,
 - podaje przykłady dziedzin sztuki uprawianych przez twórców ludowych oraz wykorzystywanych przez tych artystów technik plastycznych,
 - wyjaśnia znaczenie wybranych tradycji i symboli związanych ze świętami Bożego Narodzenia oraz z Wielkanocą,
 - opisuje elementy dzieła plastycznego,
 - tłumaczy znaczenie omówionych na lekcji terminów plastycznych,
 - wymienia poznane podczas lekcji dziedziny sztuki,
 - omawia poznane techniki malarskie, nazywając wykorzystywane w nich narzędzia i podłoża,
 - wyjaśnia najważniejsze podziały barw,
 - wskazuje elementy i układy tworzące daną kompozycję,
 - przygotowuje ilustrację z zastosowaniem danego rodzaju kompozycji,
 - rozpoznaje rodzaj kompozycji wykorzystanej w wybranych dziełach przedstawionych na reprodukcjach,
- wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranej perspektywy,
 podaje najważniejsze cechy wybranych perspektyw malarskich,
 tłumaczy, czym różni się technika druku wypukłego od techniki druku wklęsłego,
 wymienia poszczególne rodzaje rzeźby,
 dokonuje podziału architektury ze względu na jej funkcje,
 wskazuje wytwory wzornictwa przemysłowego w najbliższym otoczeniu,
 projektuje przedmioty codziennego użytku,
 wyjaśnia, czym różni się fotografia artystyczna od fotografii użytkowej,
 określa różnice między dziełami kina artystycznego a filmami komercyjnymi,
 podaje funkcje wybranych środków masowego przekazu (telewizja, internet),
 rozpoznaje narzędzia pomocne w pracy rysownika, malarza, rzeźbiarza, grafika, fotografika i filmowca,
 omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w poszczególnych technikach plastycznych,
 przedstawia obiekty na płaszczyźnie i w przestrzeni, posługując się podstawowymi środkami wyrazu plastycznego,
 stosuje w działaniach artystycznych różne narzędzia i podłoża,
 dostrzega wpływ faktury użytego podłoża na efekt końcowy działań plastycznych,
 prowadzi zeszyt przedmiotowy,
 uczestniczy w dyskusjach o prezentowanych obiektach po zachęceniu ze strony nauczyciela,
 stosuje się do zasad organizacji pracy,
 przynosi na lekcję odpowiednie materiały i narzędzia,
 aktywnie pracuje w grupie,
 utrzymuje w porządku swój warsztat pracy,
 przestrzega zasad BHP podczas działań plastycznych.

Wymagania podstawowe

Spełnienie wymagań pozwala postawić ocenę dostateczną.

Uczeń:

określa rolę elementów plastycznych w swoim najbliższym otoczeniu,
podaje nazwiska najwybitniejszych malarzy polskich i zagranicznych,
wymienia najszlachetniejsze polskie zabytki i dzieła sztuki oraz zabytki znajdujące się w regionie,
analizuje i interpretuje wybrane dzieła sztuki, stosując wiedzę zdobytą podczas lekcji,
wskazuje najbliższy skansen,
wyjaśnia, czym są pieta i świętek, oraz określa ich cechy na podstawie fotografii,
omawia wybrane tradycje i symbole związane ze świętami Bożego Narodzenia oraz z Wielkanocą,
charakteryzuje poszczególne dziedziny sztuki,
opisuje wybrane środki wyrazu plastycznego i przyporządkowuje je do określonej grupy elementów tworzących dzieło,
wymienia cechy poszczególnych rodzajów kompozycji,
określa sposób przedstawiania przestrzeni oraz rodzaje faktury zastosowane w dziele zaprezentowanym na oglądanej reprodukcji,
rozpoznaje, jakimi narzędziami posłużył się twórca dzieła poznawanego w postaci reprodukcji,
wyjaśnia, jak stosować sztalugę, matrycę i dłuto,
tłumaczy znaczenie poznanych terminów plastycznych, uzupełniając swoje definicje przykładami dzieł sztuki,
omawia wpływ barw ciepłych i zimnych na samopoczucie człowieka,
rozdziela rodzaje malarstwa ze względu na przedstawianą tematykę (portret, pejzaż, martwa natura, malarstwo historyczne, rodzajowe itd.),
charakteryzuje prace graficzne, zwracając szczególną uwagę na materiał użyty do wykonania matrycy,
wskazuje różnice pomiędzy rzeźbą tradycyjną a kompozycją przestrzenną,
dokonuje porównania wzornictwa przemysłowego z rzemiosłem artystycznym,
wymienia podobieństwa między techniką malarską a techniką fotograficzną,
nazywa środki wyrazu artystycznego wykorzystywane w filmie (perspektywa, światło, kolor) oraz określa ich wpływ na atmosferę dzieła,
korzysta świadomie i krytycznie z przekazów medialnych, selekcyjnie informację i wybierając właściwe treści,
stosuje elementy wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych,
używa waloru w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy,
wyjaśnia, w jaki sposób ukazać światłocień na rysunku,
dobiera narzędzia i podłoża w zależności od charakteru i tematu wykonywanej pracy plastycznej,
posługuje się właściwie przyborami i narzędziami plastycznymi,
tłumaczy, do jakiego rodzaju farb należą tempera i plakatówka,
porównuje środki wyrazu plastycznego zastosowane w dwóch wybranych dziełach malarskich zaprezentowanych na reprodukcjach,
wykorzystuje dany rodzaj kompozycji oraz wybraną technikę plastyczną podczas tworzenia ilustracji,
omawia wybrany obraz pod kątem zastosowanego rodzaju kompozycji,
tłumaczy, na czym polega perspektywa przedstawiona na obrazie,
dobiera rodzaj perspektywy do tematu wykonywanej pracy, wykorzystując w praktyce wiedzę teoretyczną,
realizuje proste projekty w dziedzinie sztuki użytkowej,
wykonuje prace plastyczne poprawne pod względem technicznym i estetycznym,
określa rolę środków wyrazu, które zastosował w pracy plastycznej,
prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy,
zachowuje koncentrację podczas lekcji,
uczestniczy aktywnie w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów,
organizuje poprawnie swoje miejsce pracy oraz przynosi na lekcję odpowiednie materiały i narzędzia,
efektywnie wykorzystuje czas przeznaczony na działalność twórczą,
utrzymuje w porządku swój warsztat pracy,
przestrzega zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami.

Wymagania rozszerzające

Spełnienie wymagań
pozwala postawić ocenę
dobłą.

Uczeń:

dyskutuje na temat roli sztuki w życiu człowieka,
wymienia nazwiska najwybitniejszych artystów polskich i zagranicznych (malarzy, rzeźbiarzy, architektów),
zdobywa z różnych źródeł (internet, lokalna prasa, dostępne książki) informacje na temat artystów tworzących w regionie,
wymienia placówki kultury znajdujące się w rodzinnej miejscowości lub najbliższej okolicy oraz wyjaśnia, czym się one zajmują,
omawia rolę muzeów w procesie edukacji społeczeństwa,
wykazuje się rozległą wiedzą na temat polskich zabytków,
rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury,
określa funkcje wybranych dzieł oraz wskazuje cechy wyróżniające je spośród innych tekstów kultury z danej epoki,
posługuje się w swoich wypowiedziach podstawowymi terminami z poszczególnych dziedzin sztuki,
bierze aktywny udział w dyskusji dotyczącej podobieństw i różnic między poszczególnymi dziedzinami sztuki,
porównuje wybrane dzieła plastyczne pod kątem użytych w nich środków wyrazu plastycznego,
omawia wybrane przykłady wytworów sztuki ludowej pod względem ich formy i użytego materiału,
opisuje (w oparciu o przekazy ludowe) tradycje podtrzymywane w swoim regionie,
wylicza różnice między malarstwem realistycznym od malarstwem abstrakcyjnym,
określa cechy rzeźb należących do różnych rodzajów na podstawie wybranych przykładów,
opowiada o wybranej zabytkowej budowl i charakteryzuje jej funkcje,
analizuje wybrane wytwory wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego pod kątem ich funkcjonalności i estetyki,
omawia elementy dzieła plastycznego (kompozycja, światłocien, perspektywa, barwa) widoczne na wybranych fotografiach,
określa gatunek filmu na podstawie zaprezentowanego fragmentu,
korzysta z przekazów medialnych oraz wykorzystuje zawarte w nich informacje w swojej działalności twórczej,
przestrzega praw autorskich,
potrafi właściwie wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną we własnej twórczości,
operuje sprawnie wybraną techniką plastyczną,
wykonuje oryginalne i pomysłowe prace zgodne z podanym tematem,
wybiera technikę odpowiednią dla najlepszego wyrażenia tematu i analizuje ją pod kątem uzyskanych efektów plastycznych,
tworzy prace, ujawniając bogatą wyobraźnię i zręcznie wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne środki plastyczne oraz fakturę podłoża,
realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych, stosując m.in. narzędzia i wytwory multimedialne,
posługuje się biegle poszczególnymi środkami wyrazu plastycznego,
stosuje plamy walorowe w celu ukazania w rysunku światłocienia na przedmiotach,
dokonuje ekspresji uczuć i nastrojów w pracy plastycznej za pomocą odpowiednio dobranych środków plastycznych,
wykorzystuje umiejętnie różne rodzaje perspektywy w celu ukazania przestrzeni na płaszczyźnie,
analizuje własną pracę pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego,
bierze udział w konkursach plastycznych przeprowadzanych na terenie szkoły lub poza nią,
prowadzi zeszyt przedmiotowy systematycznie i estetycznie,
jest aktywny podczas lekcji, z zaangażowaniem dyskutuje o prezentowanych obiektach,
organizuje swoje miejsce pracy, przynosi na lekcję odpowiednie materiały i narzędzia,
efektywnie wykorzystuje czas przeznaczony na działalność twórczą.

Wymagania dopełniające

Spełnienie wymagań
pozwala postawić ocenę
bardzo dobrą.

	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymuje w porządku swój warsztat pracy zarówno podczas działań plastycznych, jak i po ich zakończeniu, • przestrzega zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami.
--	---

<p>Wymagania wykraczające</p> <p>Spełnienie wymagań pozwala postawić ocenę celującą.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi, • uzasadnia swoje upodobania estetyczne, • ciekawie opowiada o zabytkach swojego regionu, • gromadzi dodatkowe wiadomości związane z plastyką, • kolekcjonuje reprodukcje dzieł plastycznych i książki o sztuce, • wykazuje znajomość literatury przedmiotu wykraczającą poza materiał omawiany na lekcjach, • orientuje się w wydarzeniach plastycznych odbywających się w kraju i na świecie (wystawy, konkursy, biennale), • uczęszcza do galerii, muzeów itp., • wymienia nazwiska wybitnych artystów działających w jego miejscowości lub regionie, • ocenia znaczenie twórczości wybranego artysty i jego zasługi dla środowiska lokalnego, regionu, kraju, świata, • posiada wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza treści wymienione w programie nauczania, • bierze czynny udział w zajęciach plastycznych, • analizuje prezentowane obiekty pod kątem ich treści, formy i emocjonalnego oddziaływania, • wykonuje prace dodatkowe będące uzupełnieniem treści poznanych na lekcji (opracowuje referaty traktujące o zagadnieniach poruszanych w literaturze przedmiotu, wykonuje pomoce dydaktyczne itp.), • wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną w pozalekcyjnych działaniach plastycznych (np. należy do szkolnego koła zainteresowań), • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły (gazetki szkolne, dekoracje okolicznościowe) i regionu, • zdobywa nagrody na konkursach plastycznych, • wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy (nowatorska forma, wzbogacona materiałem ilustracyjnym i teoretycznym), • przygotowuje się systematycznie do zajęć, • utrzymuje wzorowy porządek na swoim stanowisku pracy, zarówno podczas działań plastycznych, jak i po ich zakończeniu, • przestrzega zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami.
---	--